

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ім. В. М. КОРЕЦЬКОГО

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ

Монографія

Київ
Видавництво «Юридична думка»
2014

УДК 342
ББК Х620
К 64

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України

Науковий редактор

академік НАН України Ю. С. Шемшученко

Відповідальний редактор

д. ю. н. Н. М. Пархоменко

Рецензенти

член-кореспондент НАН України В. Ф. Сіренко
член-кореспондент НАПрН України А. М. Колодій

Авторський колектив

Ю. С. Шемшученко, академік НАН України — передмова, післямова
О. В. Батанов, д. ю. н. — підрозділ 2.3
А. Р. Крусян, д. ю. н. — підрозділ 1.1
Н. М. Пархоменко, д. ю. н. — підрозділ 1.3
Т. С. Подорожна, к. ю. н. — підрозділ 1.2
М. В. Савчин, д. ю. н. — підрозділи 3.1, 3.2
О. В. Скрипнюк, д. ю. н. — підрозділ 2.1 (у співавторстві)
В. В. Сухонос, д. ю. н. — підрозділ 2.2
В. Л. Федоренко, д. ю. н. — підрозділ 2.1 (у співавторстві)

К64 **Конституційний процес в Україні та світовий досвід конституціоналізму** : монографія / [Шемшученко Ю. С., Батанов О. В., Крусян А. Р. та ін.] ; наук. ред. Ю. С. Шемшученко, відп. ред. Н. М. Пархоменко. — К. : Вид-во «Юридична думка», 2014. — 262 с.

ISBN 978-617-665-020-1

У монографії на основі аналізу конституційних перетворень в Україні в контексті сприйняття і втілення принципів європейського конституціоналізму, теоретико-методологічних проблем оновлення Конституції України та національного законодавства у зв'язку із асоціацією України з Європейським Союзом, вивчення історичних і сучасних особливостей конституційного процесу та конституційного ладу в країнах пострадянського простору, основних етапів генезису Конституції та конституційного законодавства в Україні, реформування конституційно-правового статусу Президента України в напрямі поділу влади та зміни форми республіканського правління, тенденцій розвитку вітчизняного законодавства про місцеве самоврядування з огляду на міжнародні стандарти муніципальної демократії, основних сучасних тенденцій конституціоналізму у світі та Україні визначені особливості конституційного процесу в нашій країні та країнах пострадянського простору, розвитку конституційного законодавства в напрямі конституційної модернізації, сучасні тенденції світового конституціоналізму і вітчизняної конституційної практики. Запропоновано зміни до Конституції та чинної системи законодавства України.

Розрахована на науковців, викладачів, аспірантів і студентів, політиків та працівників державного апарату, насамперед Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Конституційного Суду України, а також всіх, хто цікавиться проблемами розвитку конституційного права України.

УДК 342
ББК Х620

ISBN 978-617-665-020-1

© Колектив авторів, 2014
© Видавництво «Юридична думка», 2014

Зміст

ПЕРЕДМОВА	3
РОЗДІЛ 1. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ	
1.1. Конституційні перетворення в Україні: сприйняття і втілення принципів європейського конституціоналізму	6
1.2. Теоретико-методологічні проблеми оновлення Конституції України та національного законодавства в контексті асоціації України з Європейським Союзом	43
1.3. Конституційний процес і конституційний лад у країнах пострадянського простору: історія та сучасність	65
РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ КОНСТИТУЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ	
2.1. Генезис Конституції та конституційного законодавства незалежної України	81
2.2. Реформування конституційно-правового статусу Президента України в контексті поділу влади та зміни форми республіканського правління	130
2.3. Тенденції розвитку законодавства про місцеве самоврядування в Україні у контексті міжнародних стандартів муніципальної демократії: доктринальні та прикладні аспекти	159

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СВІТОВОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ І ВІТЧИЗНЯНА КОНСТИТУЦІЙНА ПРАКТИКА

3.1. Основні сучасні тенденції конституціоналізму: виклики та рішення	212
3.2. Основні тенденції розвитку конституціоналізму в Україні на тлі світового досвіду	231
ПІСЛЯМОВА	257